

ELŐFIZETÉS
ARADYBAN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre ... 160 Lei.
 Fél évre ... 75 Lei.
 Egy negyed évre ... 37-50 Lei.
 Egy hónap ... 12-50 Lei.

Magyarországi közlemények
 megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 221.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résevény
 Társaság.

Bulevardul Regale Ferdi
 nand 1. (József főh. ut 22.)
 TELEFON-SZÁM: 221.

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Péntek, október 1.

Maximális árak helyett — forgalmi árak.

A vármegye alispáni hivatalához a közlelmzési kerületi főfelügyelőségtől rendelet érkezett, amely elmondja, hogy mintán az élelmiszer- és egyéb közszükségleti cikkek árai hol a fogyasztó, hol a kereskedő kárára sok esetben alacsonyok, sok esetben magasak lettek megállapítva, a leu-árakat újból kell felülvizsgálni és nem maximális árat, hanem forgalmi árat kell megállapítani. A rendelet szerint az ellenőrző hatóságok továbbra is permanenciában maradnak és megvédik a közönség érdekeit. Ebben az ügyben holnap Temesvárotti gyűlés lesz, amelyen a bánáti megyék és Arad-megye megbízottja is részt vesz.

Pénzügyi kongresszus.

(A pénzbevételek következményeinek elhárítása.)

CLUJ (Kolozsvár). Az ipar- és kereskedelmi kamarában ma az erdélyi pénzügyi körök képviselői Domonic Ratin elnöklésével értekezletet tartottak a koronabeváltásból Keletkezett pénzügyi nehézségeket tárgyalva meg. Az ülésen többek között a visszafartott 40 százalékos három hónapos kamat nélküli immobilizálását, a 10.000 koronás címletek ügyét, valamint az 5 százalékos díjlevonás és a könyvkövetelések átszámításának problémáit vitatták meg. Elhatározták, hogy október hó 3-án délután 9 órakor Kolozsvárt, a vármegye háza nagytermében országos pénzügyi konferenciát tartanak, melyre meghívják az összes erdélyi szenátorokat és képviselőket, az összes kereskedelmi, ipari és pénzügyi vállalatok kiküldöttait, a közlelmzési bizottságok és szövetkezetek képviselőit, valamint a Banca Nationala és a pénzügyminiszterium képviselőit. A kongresszuson a szükséges sürgős és erélyes intézkedéseket fogják megállapítani. Az érdeklő testületek és személyeket az idő rövidsége miatt ezúton hívják meg a kongresszusra. A megbízottak törvényes meghatalmazást tartoznak magukkal hozni. Vállalatok megbízottai pedig kettős példányban nyersmérleget hozzanak magukkal, hogy a számszerű adatok hitelesen fesszeálljanak legyenek.

Háromszázán nem kérték vissza a telefont

Az Aradi Közlöny közölte az aradi postahivatal hirdményét, amely szerint a telefonelőfizetőknek kérvényezniük kell telefonkészülékek megtartását. A közönséget bizonyára érdekelni fogja, hogy a telefon-forgalom milyen arányú lesz. Ebben az ügyben kérdést intéztünk Bulzan Avram felügyelőhöz, az aradi postahivatal főnökéhez, aki a következőket mondotta:

— Aradon a privát forgalom kikapcsolása előtt 1059 telefonelőfizető volt, ezeknek nagy része kérvényezte is a készülék megkaphatását, csak körülbelül 300 előfizető kérte a leszerelést. A készülék le nem szerelése nem je-

lenti a forgalomba való bekapcsolást. Azt egy külön kérvénnyel kell kérni, amelyet románul írva az Inspectoratul Technic P. T. T. Oradea-Marenak kell címezni. A szabályszerűen belyegzett kérvényt az elküldés előtt a helybeli Sigurantiával, a Biroul Informatior Garnizonei-val kell láttamoztatni jóváhagyás céljából. A kérvényben a kérvényezőnek nyilatkozatot kell tennie, hogy a telefont csak ő fogja használni.

Értesülésünk szerint Nagyváradon már több aradi telefonelőfizető kérvényét intézték el kedvezően és a közel jövőben bekapcsolják a forgalomba.

Besorozott magyarok is kérhetik repatriálásukat.

Tegnap érkezett meg a városi katonai ügyosztályhoz a hadkiegészítő parancsnokság átirata, amelyben közli a nagyvezérkar rendeletét a repatriálásokra vonatkozólag. Az új rendelet megengedi a már besorozott hadköteleseknek a repatriálást is bizonyos feltételek mellett. Az új rendelet szerint a magyar és székely nemzetiségű ifjaknak a Magyarországra való repatriálás, valamint a zsidó ifjaknak az Amerikába való kivándorlás az egész ország területéről meg van engedve, ugyancsak az összes 1874—1896 születésű kontingensbeli erdélyi, idegen nemzetiségű egyéneknek, valamint a volt osztrák-magyar hedseregbeli tisz-

teknek is, tekintet nélkül arra, hogy be vannak-e, vagy be lesznek-e írva a sorozási táblázatokba. Ezeknek a szülői beleegyezés és a vagyonuk likvidálását igazoló irás mellett írásbeli nyilatkozatot kell készíteniük arról, hogy véglegesen és önként távoznak el, hogy lemondanak a román állampolgárságról és nem fognak többé Romániába visszatérni. Az ilyen természetű kérvényeket a rendőrprefekturához kell beadni, ahol a szükséges utazási iratokat ki fogják adni, közölve egyben az eltávoztak nevét a sorozó-bizottságokkal a táblázatból való törölés céljából.

A magyar pénzügyminiszter egy képviselő ellen

BÉCS. A magyar nemzetgyűlésen a kultuszminiszter által be-terjesztett egyetemi törvényjavaslat vitájában felszólalt Ugron Gábor és igyekezett meggyőzni arról a nemzetgyűlést, hogy a numerus klauzusz árt az ország érdekeinek. Szembeszállt azokkal, akik azt hirdetik, hogy Magyarország katasztrófáját a liberalizmus okozta, mert nem ez, hanem a világháború döntötte romlásba ez országot. Azért keveredtünk háborúba, mondotta és azért kellett erőnkön folytatni, mert járszallagján voltunk egy hatalmas nemzetnek, amelyet a többiek letiporni akartak. A napirenden levő javaslat a tanszabadság megszűnését jelenti. A kultuszminiszter kijelentette, hogy a magyar irodalom Arany János óta nullával egyenlő, szól pedig kijelenti, hogy nem hajlandó Haller Istvántól kulturpolitikát tanulni, hanem báró Eötvös Józseftől, Treforttól, Csákytól, Wlassics-tól és Apponyitól. A javaslat következménye az lesz, hogy a gaz-

dag ember külföldön fogja taníttatni gyermekét, szegény ember fia pedig, ha tehetséges is, szellemi züllésnek indul.

Ugron Gábor éles ellenzéki felszólalása nagy feltűnést keltett és több ízben szakították meg viharos közbeszólásokkal. Utána Gömbös Gyula szólalt fel a javaslat mellett. A nemzetgyűlés másnapján Ugron Gábor bejelentette, hogy előző este ismeretlen tettesek lakása ablakait ökönyi kövekkel bezúzták. Bejelenti mentelmi jog megsértését és a követ a ház asztalára leteszi. A tetteseket felkéri, hogy jövőben a keresztény szertet nevében kisebb követeket használjanak, mert így is megkárosítják, de legalább nem veszélyeztetik családjáépségét.

Nagy botrányt váltott ki Korányi pénzügyminiszter felszólalása. A pénzügyminiszter felmutatott egy sürgönyt, amelyet a nemzetgyűlés egy tagja egy vidéki kormánybiztosnak küldött. A sürgöny szövege a következő: „A nemzet-

gyűlésen elterjedt hírek szerint legközelebb pénzkicserélés és vagyonszerzés következik. Légy részen, hogy baj ne legyen.“ Oriási izgalom a ház minden oldalán. Felkiáltások: Neveket kérünk! Ki az a képviselő? Ki volt az? Meg kell nevezni!

Rakovszky István elnök: Igazat kell adnom a nemzetgyűlésnek abban, hogy a pénzügyminiszter ur nevezze meg az illető képviselőt, mert amíg ez meg nem történik, a ház valamennyi tagja gyamu alatt áll.

Korányi pénzügyminiszter: Az illető képviselő ur talán nem tudta, mit követ el. — **Felkiáltások:** Meg kell nevezni! Neveket kérünk! — **Erekly Károly:** Akkor nincs is ilyen képviselő. Kétségbevonjuk, amit a pénzügyminiszter állít. — **Rakovszky István** elnök: Oldjuk meg a kérdést úgy, hogy adjunk határidőt az illető képviselőnek, jelentkezék három nap alatt, ha ezt elmulasztja, akkor a pénzügyminiszter meg fogja nevezni.

Emelkedik a leu.

Bucurestiből érkezett hírek szerint az ottani valutapiacra a külföldi valutákban az irányzat nagyon lanya. A Bucuresti pénzpiacot főképpen az a Párisból érkezett hír foglalkoztatja, hogy a leu értéke a párisi tőzsdén egyszerre három centimessel emelkedett, vagyis 27-ről 30-ra szökött fel. Bucurestiben dollárért 33—34 leu fizetnek. Az aradi valutapiac teljesen a Bucurestiehez igazodik. Budapest, szeptember 28. Napolcon 900, Angol font 980, Léva 420, Dollár 290, Francia fr. 1980, Márka 475, Lira 1260, Bécsi korona 93, Rubel 305, Lei 565, Sokol 380, Svájci frank 4700, Korona dinár 900, Frank dinár 910.

Magyarországba utlevéllel lehet utazni.

Az október elsején induló repatriáló vonattal több egyetemi hallgató is utazik. Az ezután induló vonatokkal a repatriáló hivatal értesítése szerint, nőtlen emberek csak abban az esetben mehetnek el, ha repatriálásuk alkalmával lakást bocsátanak a lakáshivatal rendelkezésére. Ugyanez áll fenn a családok repatriálására is, akik csak is abban az esetben távozhatnak el Aradról, ha lakással bírnak és azt rendelkezésre bocsátják. A rendkívüli vonatokkal csakis szabályszerűen kiállított utlevéllel lehet Magyarországra utazni, tekintve, hogy az utazók már adnak ki odautazásra. Ezekkel a vonatokkal azonban repatriált nem távozhat el.

Magyarországon kisajátítják a latifundiumot

BUDAPEST. A magyar kormány a földmivesek mindinkább fenyegető pressziója folytán elhatározta, hogy legközelebb törvényjavaslatot fog benyújtani a képviselőház elé a *latifundiumok és papi birtokok felosztása* végett. A kisbirtokosok a jelenlegi parlamentben többséggel bírván, bizonyosra vehető, hogy a kisajátítás szélesebb mederben fog megtörténni, mint ahogy az a jelenlegi kormány szándékában áll. E hírek következtében a nagybirtokok kezdik eladogatni birtokaikat, mert természetes, hogy a kormány csak igen mérsékelt áron szándékozik a parasztságot földhöz jut-

tanai. Az új földbirtokosok azonban, akik rendszerint csak spekulációból vettek birtokokat, nem sokáig örvendhetnek a birtok jövedelmének, mert a parasztság és különösen az elégedetlen katonák, akik eddig ígéreteknek egyebet nem kaptak, főképen a Tisza menti tanyákon és birtokokon igen sok erőszakosságot követtek el az utóbbi időben. E miatt a kormány kénytelen volt egyes vidékeken a csendőrséget megerősíteni, hogy a további garázdálkodásoknak elejét vegye. Egyben rendeletileg megtiltotta az ingatlanok adás-vételét. A kisajátítás a télen kezdődik.

szítésére. Nemcsak a filmpiacon legjobban és legértékesebb utjanságait követte le, hanem a zenekart is nívósabbá tette kiváló tehetségű művészek szerződötésével.

* **Elpattant hurok.** (Kalandortörténet az Apollóban.) Az Apolló a Meyerlingi tragédia szenzációs filmjét, tekintettel hogy a közönség egy része nézhetne meg, néhány hét múlva vissza fogja hozni. Pénteken újabb nagystílusú filmet, az Elpattant hurok című kalandortörténetet vetíti az Apolló.

* Karthago végnapjai. A filmtéchnika egyik legcsodásabb és legművészebb értéki alkotása az a történelmi tárgyú film, amelyet péntektől kezdve vetít az Uránia színház. Beláthatatlan tömegek mozognak a filmen előttünk s a Krisztus előtti idők jellegzetességei sok színgazdagsággal bontakoznak ki előttünk.

Egy hónappal később vonulnak be az újoncok.

(Elmarad a szemlén alkalmasok bevonulása.)

Ma délelőtt a sztrájkoló gyári tisztviselők polgári hatósági és katonai engedéllyel a Munkás-Ott-honban gyűlést tartottak. A gyűlést *Hacker Adolf* nyitotta meg, aki ismertette a történelket és felhívta a tisztviselőket, hogy döntsenek a továbbiak felett. A megindult vita folyamán több vélemény alakult ki. Egyik rész csak a tárgyalások kedvező befejezése után akarta a munkát felvenni, míg a másik rész már holnap reggel. Az elnök szavazás alá bocsájtotta a két indítványt, amelynek eredményekép a tisztviselők elhatározták, hogy *holnap, pénteken felveszik a munkát*. *Graur kapitány*, aki a katonai kiküldött volt, miután a tárgysorozat kimerült, a gyűlést bezárta. A tisztviselők távozása után a hatóság képviselői biztosították a vezetőket, hogy megteszik a szükséges lépéseket arra nézve, hogy a tisztviselők és gyárosok között a megegyezés létrejöhön. A közvetítésnek eredménye bizonyára az lesz, hogy holnap már az összes gyárakban felveszik a hivatalnokok a munkát.

A katonaugyoztály hírdetmé-
nye alapján ma kellett bevonulni
az összes 1899-es évfolyambeli
ujoncoknak. A hadtestparancs-
nokság rendeletében azonban a
bevonulási hónapnak tévesen ok-
tóber lett kitüntetve november
helyett. Erre vonatkozólag a had-
testparancsnokság távirati ren-
delkezése ma érkezett meg a had-
kiegészítő parancsnoksághoz, a
amely a vett rendelkezés értelmé-
ben minden ujoncot, a tiszti isko-
lát nem végzett önkéntesek ki-
vételével, visszaküldött. A bevo-
nulási időpont, amelyet ismétel-
ten közhírré fognak tenni, való-
színűleg november elseje lesz.
Mindazon tisztek, akik felvételi-
ket kértek a román hadseregbe
és akik az ujonclistából a szemle
alkalmával ki lettek huzva, köz-
vetlenül a hadügyminiszter ren-
delkezéseinek vannak alávetve.

az ipartestület nagyertermében Serb alezredes vezetése alatt a 24-40 éves hadkötelesek szemléje, amely október 15-én fejeződik be. A közönség körében sok szó esik arról, hogy a katonai szolgálatra alkalmasoknak talált hadkötelesek egyáltalán bevonulnak-e s ha igen, mikor történik az és mennyi ideig tart a katonai szolgálat. Az Aradi Közlöny munkatársának illetékes helyen erre nézve a következő felvilágosítást adták:

— A most folyó szemlén katonai szolgálatra alkalmasoknak találtak bevonulásáról ezúlszerin egyáltalán nincs szó. Megtörténhetik, hogy egy későbbi időpontban 2—4 heti kiképzésre behívják őket, de csak azért, hogy felsajátítsák a vezényszóft. Jelenleg azonban még ez a rövid időre szóló behívás sem aktuális.

MŰVESZET.
Százszorszép.

A Timisoarán (Temesvároton) székelő VII. hadtest parancsnoksága ma rendeletet küldött a városi prefekturára a déli határok szabaddá tételéről. A rendelet szerint a katonai zóna kizárólag a magyar határ felé áll fenn továbbra is, a Szerb határ felé azonban a katonai zóna megszűnt. Ennek következtében Szerbia felé a határzár megszűnt, a levélcenzurát feligszegtezték és a polgári hatóságok intézkedéseibe a katonai hatóságok nem avatkozhatnak bele.

Munkabeszüntetés az apró pénz miatt.

A Weitzer-gyár munkással ma délebb sztrájkba léptek, mert a heti fizetésénél a gyár nem tudta a munkabérekot aprópénzzel fizetni. Gritta Ovidiu rendőrprefektus Miskutla rendőrkapitány és Dragichiu fogalmazó kimentek a gyárba, hogy a munkásságot megnyugtassák. A gyár igazgatósága közölte a munkássággal, hogy szombatira elegendő aprópénzt fog szerezni. A munkásság vezetői fudomásul vették és közölték a munkássággal, amely megnyugodott és a munkát ismét felvette.

Faragó Jenő, az ötletes librettista a tegnap bemutatott Százszorszép című operettben Hamupipőke meséjét modernizálta malmasan, vérszegényen, ötletek nélkül. Ami humor volt, azt a szereplők vitték a színpadra. Zerkovitz Béla, a darab zeneszerzője néhány indulót, többé-kevésbé sikerült keringőt, kabarészert szeriőzített és igen sok táncmuzsikát komponált. A zene számok tetszetős, ritmikusak, de nem nagy igényűek. A darabnak a tegnapi premiéren mégis sikere volt, ami az izé-es rendezés érdeme és annak tudható be, hogy a csárdás nagyon tetszett. Tetszhetett is, hiszen Szegő Lili, J. Halmos Mici és Kertész Dezső játszottak elhűzzel, lelkesedéssel. Különböző ez a három főszereplő vitte a darabot. J. Halmos Mici iratikus hatást keltett gyönyörű dalával. Jakabffy Dezső, a snidlig, elegáns huszárlónadrág hatásosan játszott a szerelmes herceget. Győző és Benkőné kedvesen humorizáltak. Kisebb szerepekben öt produkáltak: Novák Irén, Thomay Masi, Jakabffy Ilonka és Várnay Jenő. A karmesteri meletvényen dr. Buják Sándor ült, aki erős kézzel, temperamentumosan dirigált. Kellemes meglepetést keltett a színiiskola hat csinos növendékének öneke és tánca a III. felvonásban. Nem hagyhatjuk szó nélkül Selmeczy Mihály cselekedetét. A temperamentumos szí-

nész, aki egyébként pompásan táncolt, a karmesterrel keletkezett nézeteltérést intézett el szünet közben a kulisszák mögött, de ne a nyílt színpadon. Tegnap! viselkedése megbotránkoztatta a közönséget. A diszes beállítás, a szereplők pazar eleganciája ruhái feltűnést keltettek. (K.)

* Palurossza és Parsang tündére szerepeinek a hét végi két délutáni színi előadás műsorán; szombaton délután a népszínmű és vasárnap délután a népszerű operett. Vasárnapig sorozatos előadásban megy a hét nagyszerű Zerkovitz-üldönsége, a Százszorszép, majd ünnepi előadásban kerül színre a Tót leány népszínmű. A jövő hét első estéjén a Pünkösdi róza kerül fozszerepeltetésre el Barics Gyula.

* Szemzáción pikáns műsor a Modern Kabarében. Ma pénteken este szemzáción számokban összeállított pikáns műsort mutat be a Modern Kabaré. Nem szabad megfeledkeznünk Alfonszról, a 13 éves kislány csodálatraméltó mutatónyairól, ugyanígy a mai műsor keretében mutatkoznak be az új tagok is: Kranitz Böske, a jónévi előadók énekesnője, Melian híres román énekesnő.

* A mozgóképszínházak műsora:
Október 1-én az Apollóban: Elpattant
harok. Kalandor történet. — Az Uránia-
ban: Karthago végnapjai. Történelmi
dráma.

* Az Apolló zenekarának átszervezése. Az Apolló színház igazgatósága nagy gondot fordít az új szezon előké-

Százezer koronás fogadás a háború végére.

A budapesti mágnásvilágnak érdekes szenzációja van. A háború első évének októberében történt, amikor a Nemzeti Kaszinó dohányzójában Sigray gróf vésztijszóban azt hangoztatta, hogy kell vagy öt esztendő, míg békekötés lesz majd. *Pallavicini* örgróf mosolyogva legyintett a pesszimista kijelentésre és gunyosan vágta oda Sigray-nak, hogy jól néznénk ki, ha minden magyar gróf így gondolkozna.

— Már pedig én fenntartom, a
mít mondtam — hangzott Sigray
kemény szava — és tartok min-
den fogadást.

— No én se riadok vissza. Áll százezer korona!

A kaszinó-tagok jóízűen kacag-
tak a szivar mellett és siettek a
fogadást megszerezni. És a két gróf
most már nem vonta vissza a szá-
vát. *Pulkovichi József, az Orszá-
gos-Kaszinó igazgatója és báró
Vojnits Sándor* sietve foglalták
írásba a fogadást. A napokban
Sigray gróf több hónapi külföldi
tartózkodásáról hazaért és felve-
tette a kérdést, hogy ki nyerte
meg a fogadást.

A kaszinó-tagok zsüri kiküldetését indítványozták, ami meg is történt. A zsüri elnöke báró Vojnits Sándor lett s a napokban össze is ült a fogadást eldöntő bizottság. A tárgyalás rövid volt. Sigray gróf frappáns bizonyítékkal lépett a zsüri elé. Kérte annak megállapítását, hogy 1914. június 18-án ülték meg Ferenc Ferdinándot Sarajevóban s a háború kitörésének ezen napjától számított öt év múlva, tehát pontosan Ferenc Ferdinánd meggyilkolásának évfordulóján: 1919. június 18-án írták alá a versaillesi békét. A zsüri elfogadta Sigray bizonyítékát. Az örökös gróf tehát elvesztette a fogadást. A pesti pletyka azt beszéli, hogy amikor Pallavicini átnyújtotta Sigray grófnak a százezer | koronás csekket, a nyertes mágnás mosolygva csak annyit mondott:

— Látnod Gyurka, ezután ötre
ne vági bel

— A RIGAI KONFERENCIA. Moszkva. Orosz hadi jelentés szeptember 27-ről: Kirovnótól északkeletre megszálltunk több helyiséget, Proskurovot kiürítettük Riga. A leugyel békeküldöttség elnöke, Dámszki úgy nyilatkozott a sajtó képviselői előtt, hogy az új orosz békefelajánlások kétségtelenül közelebb hozták a végleges békét. Damszki hangsúlyozta: hogy a rigai konferencia nagyon békés és engesztelően.

HIREK

Magyar képviselők

Belgrádban.

BELGRAD. A belgrádi minisztertanács hosszú ülésen tárgyalta a magyar kormány azon értesítését, hogy egy magyar parlamenti bizottság Belgrádba fog érkezni. A jugoszláv parlament megfogadta. A minisztertanács elhatározta, hogy miután nem áll elegendő idő a magyar képviselők fogadtatásának előkészítésére, értesíti a magyar kormányt, hogy a bizottság jövetelét egyelőre bizonytalan időre halassza el. Ennek értelmében Vukicsevics Szta-neje, a jugoszláv parlament elnöke közölte a magyar kormányval, hogy a szerb minisztertanács elfogadja a tervet, de kéri a magyar kormányt, hogy a képviselők látogatását halassza el későbbi időre, míg a kellő készleteket megteszik a méltó fogadtatásra. A bizottság a magyar parlament elnökeiből és tízenegy képviselőből fog állni és a múlt pénteken érkezett volna Belgrádba, úgy, hogy a szerb minisztertanács az idő rövidségére való tekintettel kérte a látogatás elhalasztását.

— ANTANT-BIZOTTSÁG ARADON. A közeli napokban vegyes francia és angol bizottság jön Aradra Magyarországhoz. A CFR, kerületi igazgatóságánál már megtörténtek az intézkedések üres szobák kiállítására, amely Kurticson (Kürtösön) áll a bizottság rendelkezésére.

— A VÁRADI PÜSPÖK GOGÁNÁL. Oradea-Mare (Nagyvárad.) Gróf Széchenyi Miklós váradai megyéspüspök Goga Oktavián kultuszminiszter meghívására Bucurestibe utazott tárgyalásra. A tanácskozás tárgya előreláthatólag az erdélyi római katolikus papság hűségnyilvánításának lesz, továbbá a felekezetek iskolái sorsa, a román kat. papság kongruálja, valamint a görög katolikus papság államsegélye is.

— LOVASJÁTEK. Az Aradon állomásozó lovasbrigád tisztikara Daschle-vici tábornok védnöksége alatt október 10-én délelőtt és délután a loverseny-térre lovasjátékok, úgynevezett concours hippique-et rendez. A lovasjátékok részt vesz az Aradon állomásozó 14-ik és a nagyszombat 13-ik huszárezred tisztikara és legénysége. Rendeznek loversenyt, akadályfutást, vadászversenyt örmesterek és katonák részére, díjlovag-lást és kardjátékokat lovon. A lovasjátékokra díjtalanul mehet el a közönség.

— A LAKÁSHIVATAL ÚJ ELNÖKE. Hírhíres helyről értesülünk, hogy dr. Chircin Remus elfogadta a lakáshivatali elnökséget és hivatalát október 1-én el is foglalta.

— A CÉGTÁBLA-RENDELET. Ma a városban is megérkezett a kormány rendelete az utcai jelzésekéről és cégtáblákról. Legközelebb a polgármester a rendeletet hirdetményben közli a közönséggel.

— FEGYVERTARTÁSI ENGEDÉLY. A városi prefektúra közli az érdekeltekkel, hogy Aradra szóló fegyvertartási engedélyeket a helyőrség parancsnoksága ad ki, ahová a kérvények benyújtandók. A kérvényeket előbb a Szurantiával kell láttamoztatni.

— RENDŐRI HIREK. Özv. Reicher Károlyné feljelentést tett, hogy a Hegyaljai villamos kocsiában kézitáskáját ellopták. — Szabados Ádám Petőfi-utca 6. szám alatti lakos feljelentést tett, hogy négy gyűrűt, órát és pénzt lopják el lakásáról. Kára 5000 lei.

— Könyvtárakat, hangjegyeket magas áron vesz Kerpel.

Flor tábornokot és Kratochwill ezredest felmentették.

CLUJ. (Kolozsvár.) A Flor, Kratochwill és társai hadbírószági tárgyalásának tegnapi napján megkezdődtek a védőbeszédok. Elsőnek Stănescu dr. beszélt, aki Péchyre nézve a beszámíthatatlanság megállapítását kérte. — Cismasiu dr. Anyos alezredes védője felmentést kér annál is inkább, mert az alezredes ellen semmiféle lényeges bizonyíték nincsen. Oprea dr. Kratochwill ezredes védője rámutatott véden-
ce nagy képzettségére. Kiváló egyéniségére. Hosszabban fejtegette az 53-ik szakaszt, amely nem alkalmazható Kratochwill ellen. Kérte a bíróságot mentse ki fel védencét és tegye lehetővé hazatérését Budapestre, hogy ott, mint szegény embert, akinek házat és vagyonát a bolsevikiek elpusztították, az egzisztenciát teremthesen magának. Popescu dr. védő védencének Kászonyi századosnak felmentését kéri, mert a vádló nem hozott fel ellene konkrét vádakat.

Román Valér dr. Flor tábornok, Boros százados és Thurzó mérnök védője ecseteli azt a milíót, amelyben ez a terv folyt. A vádlottakat úgy kell tekinteni, mint egy idegen nemzet tagjait és gondolkodásukat is a szempontból szabad és kell megítélni. Annak idején a magyar béketárgyalásokról kevés hír szivárgott ki, ebből pedig — mondta Román dr. — Erdély idegen nemzetiségű lakosai könnyen azt következtethették, hogy a határok megállapítása akkor esetleg még nem volt véglegesnek tekinthető, annál is inkább, mert hiszen az Hyen feltevés legbensőbb érzelmeikkel volt összefüggésben, aminek nem is lehet csodálkozni. Román védő ezután hosz-

— Vidéki előfizetőinkhez! Figyelem! A vidéki előfizetőinket, hogy kivétel nélkül mindenkinek beszúrtatjuk a lapot, aki október 10-ig előfizetési hátralékát be nem küldi, az összeg behajtását pedig ügyvédünkre bizzuk. Költségeink horribilis emelkedése kényszerít minket kinézőségeink szigorúbb behajtására.

— ELITÉLT BOLSEVISTÁK. Jassy. A bolsevista monstre pörben a bíróság ítéletet hozott. Pophloskit és két társát 7, illetve 5 évi kényszermunkára ítélték, míg a többi vádlottakat felmentették.

— ZSIRKIOSZTÁS. Értesítjük a közönséget, hogy a szabadság-téri hatósági sátorban október hó 1-én délután 3 órától zsűri osztonk ki jegy nélkül. Egy kg. zsir ára Lei 22. Felhívjuk mindazokat a gyári munkásokat, vállalati alkalmazottakat és tisztviselőket, akik zsirszalonnára igényüket a Közelelnézési hivatalnál bejelentették, hogy a zsirszalonna árát október hó 1-én fixessék be a hivatal pénztáránál (Kulturpalota), mert a sertészsírt ismét elkezdjük Közelelnézési hivatal.

szasan foglalkozott a Korona Társaság Tamássynak személyével, Mikor Tamássyt elfogták és ő román szolgálatba lépett, nem mondott igazat, hanem többet és valótlanul igyekezett mondani már csak azért is, hogy szabadon bocsátását biztosítsa. Minél erdélyi ember, Tamássy ismerhette a vádlottak neveit és így kombinációiban bele is vonhatta őket. A bíróságnak igazságos ítéletet kell hoznia — ugymond a védő — nem szabad tulzott patetikus szempontokat szem előtt tartania és nem szabad félnie attól, hogy azokat a hatóságokat, amelyek eddig ez ügyben eljárak, egy felmentő ítélet blamálná. Nem szabad eddig vinni a dolgot, hogy a király kegyelmezzen meg a vádlottaknak. Csak Ha Főmások lennének volna ennek helye, jelen esetben azonban megállapítható, hogy a vádlottak nem bűnösök. Nem szabad a kegyelmezést, ezt a szép felségjogot profanizálni.

Román Valér dr. beszéde után, amely egy a bíróságra, mint a hallgatóságra mély hatást gyakorolt a főtárgyalást berekesztették s annak folytatását délután 2 órára halasztották, amikor a replikára került a sor. A bíróság ezután a kérdéseket szövegezte meg. Két kérdést tett fel, az egyiket az államellenes szervezkedésekben való bűnösségre vonatkozólag, a másikat pedig az enyhítő körülményekre nézve. Majd a hadbírószág visszavonult ítélethozatalra s egy órai tanácskozás után az elnökö tábornok kihirdette az ítéletet, amely szerint a hadbírószág Boros Emil százados 5 évi kényszermunkára ítélte, Flor tábornokot Kratochwill ezredest és a többi vádlottakat pedig valamennyit felmentette.

— A VÁROS NEM KAPOTT APRÓ PÉNZT. Megittuk, hogy a Banca Nationala ígéretet tett, miszerint Timisoara (temesvári) főközségéből megfelelő mennyiségű aprópénzt fog a város rendelkezésére bocsátani. A város megkérte Timisoarát (Temesvárot) írt, ahol azonban semmit sem tudtak a bucuresti aprópénz-küldeményről. Ugyan-
ezt a felvilágosítást kapta a pénzügyi igazgatóság megbízottja is.

— MENETREND-VÁLTOZÁS AZ ARAD-HEGYALJAI VILLAMOS VASUTON. A szűrtre való tekintettel a Hegyaljai villamos vasút menetrendjében az eddig közlekedett vonatokon kívül még egy vonatcsoport lesz a mai naptól kezdődőleg beállítva, a következő indulásokkal: Aradról indul d. e. 8 óra 40 perckor, Pankotáról 8 óra 30 perckor és Máriaradnáról 8 óra 50 perckor.

— HAZASZÁLLÍTJÁK AZ ALBÁN KATONÁK HOLTTESTÉT. Durazsó. Az albán helytartó azzal a kéressel fordult Viktor Emanuel olasz királyhoz, hogy a háború folyamán az olasz hadsereg kötelékében olasz földön hősi halált halt albánoknak holttestét családjuk kívánságára ingyenesen hazaszállítsák. Az olasz király a helytartó kérését teljesítette.

— ÚJ BANK EGY RÉGIBŐL. A régi Budapesti Terézvárosi Takarékpénztár Rt. cégét Dunabank Rt.-ra változtatta és alapitókáját 25 millió koronára emelte föl. Az új bank a jövő hónapban kezd meg működését.

— SZOBATUZ. Hartmann Béla Bnl. Carol I. (Erzsébet királyné-körút) 18a. szám alatti lakásában ma délelőtt tűz ütött ki. A tűz rövidzárlat folytán keletkezett. A villamosvezetékben lápatogó szikrák megolvastották a gázcsillár gummitömítését és felbőjt, hogy gázrobbanás történt. Mire az előhívott tűzoltók megjelentek a tűznél, a házbeliek eloltották. A lakás berendezésében kár nem történt.

—————

Táviratok.

HALDOKLIK AZ ÉHEZŐ POLGÁRMESTER. London. Max Svinel Cerc polgármestere haldoklik. A polgármestert a börtönből a kórházba vitték.

TAKE JONESCUI ROMÁBAN. Róma. Viktor Emanuel olasz király Take Jonscu román külügyminisztert kihallgatáson fogadta, majd reggelire is vendégül látta. A reggelin Biorza olasz külügyminiszter és a román román követ is részt vettek. Ezután Take Jonscu Barrere francia követ vendége volt, majd pedig Romából Nápolyba utazott.

SZERBIÁBAN MEGSZÜNT A DE-
VIZA-KÖZPONT. Belgrad. Egy királyi dekretum megszünteti a deviza-központ működését és a típárt egyetlen titkást csak azoknak dekretálja az exportált árukért történő kiutazásoknál.

A MAGYAR NEMZETGYŰLÉST EL-
NAPOLTÁK. Budapest. A magyar nemzetgyűlés ülését október 4-ig elnapolták.

ANATOL FRANCE — NÖSÜL. Párizs. A lapok Anatol France közeli házasságáról adnak hírt.

NEM SZABAD ARANYAT KIVENN. Bucuresti. A pénzügyminiszter megcafozza azt a hírt, hogy az aranyak Romániából való kivitelét felszabadítanák.

Tőzsdei jelentések.

BUDAPEST. Tartott irányzai mellett csendesen indult a forgalom a budapesti tőzsdén szeptember 28-án. A záróárak a következők voltak. Bankok: Magyar Hitel 1700, Osztr. Hitel 930, Angolbank 850, Iparbank 550, Hazai Bank 698, Hermes 445, Agrárbank 1005, Ingatl. Bank 1120, Angol-M. B. 1080, Forg. Bank 603, Földbirt. B. 1005, Jelzálogbank 480, Ker. Hitel 515, Leszármított 816, Közp. Jelzálog — Merkúr 480, Keresk. Bank 6725, Magyar-Olasz 475, Bosny. agrár 805, Mal-mok: Bors. Misk. —

1895, Bpesti Gőzm. 3360, Cézella 1650, Hungária 1935, Pest Vkt. 5130. — Köszénbányák: Becsini 4520, Bányá, kohó 3640, Kőbány. Gőz. 1280, Drasche 1770, Magnézit 5050. Alf. Köszén 7650, Észak-magy. 2725, Szászvári 3020, Salgó 6475, Urikányi 5100. Vasművek és gépgyárak: Gazd. Gépgy. 1570, Fegyv. 1550, Ganz-Danub. 16200, Ganz-Vill. R-T. 3265, Lipták 382, Schlick 815. Faipari vállalatok: Brassói 4075, Egyesült fa 1300, Hazai Faterm. 6060, Magyar erdő 1575, Nasici 13350, Orsz. faterm. 2100. Különböző vállalatok: Papir ipar 2640, Szódium 2420, Temesi szesz 3550, Hung. mütr. 3100, Királyi sör 2450, Clotild 2750, Polgári sör 5900, Magy. cukor 13900, Gummi 3120, M. Vasutiforg. 1340. Közlekedési vállalatok: Adria 12550, Atlantica 6150, Levante 4525, Államvasut 4200.

Apró hirdetések

Levelezés.

„SZÓKE BARÁTNŐJE” aláírású kedves levél írókat kérem, hogy péntek, vagy szombat este 1/8 órákor a jelzett két utca között említett helyen sétáljon. Várni fogom. „Őszi álom” 3989

Alkalmazás.

ÜGYES, megbízható leányt keresek egy éves gyermekem mellé. Cím a kiadóban. 4016

SEGÉD a fűszer, csemege szakmából, volt üzletvezető, 38 éves, állást keres. Beszél magyar, német, román nyelven. Ajánlatokat Köhalmi Béla Arad, Bocskay-tér 6. 4039

OKLEVELES JEJYZÓ, három nyelvet perfektül tud, irodába gyárhoz, vagy magánvállalathoz ajánlik. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9922

KERESKEDELMi iskolai érettségivel 16 évi irodai és kereskedői praxissal, első rangú referenciákkal, perfekt magyar-német önálló levelező, mérlegképes könyvelő, ki gépen ír, állását megfellelővel elcserélné. Megkeresések Waldmann ékszerészhez Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) intézendők. 4043

Lakás.

FÜGGETLEN önálló lakással bíró egyén ismeretséget keresem. Levél „Lakás” jellege alatt a kiadóba. 4040

Vétel és eladás.

ELADÓ új selyemből készült frakk, redngótt, saccó, ruhák, raglán, téli kabátok, női kosztüm, férfi és női kalapok, cipők, stb. Luther-utca 2. II. 12. 4035

ELADÓ egy hálószoba, asztalos szer-szám és anyag. Borona-utca 50. 4036

HALÓSZOBA, ebéd, szalagarnitúra, szégyegek, jutányos árért eladók Grün-nél Marospetresen. 9921

FAJNYULAK elsőrendű berendezéssel, továbbá vaskályhák eladók. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9921

ÚJ, modern Palisander íróasztal eladó. Strada Garagiale (Csiky Gergely-utca) 8. 4041

CHAISELONGE igen széles, teljesen új eladó. Hanyadi-utca 4. Jasek kárpitos. 10314

WERTHEIM-szekrény egész új eladó. Különlegességi tözsdő színházzal szemben. 10314

HALÓSZOBA butor tölgyszőlő, vado-natni, elegáns és modern eladó. Klein és Lázár szállító Strada Colonel Pirici (Vörösmarty-utca) 8. 10314

WERTHEIM-CASSA eladó dr. Müller Vendel László ügyvédnél Bui. Regele Ferdinand I. (Boros Benti-tér) 7. 4046

PIANINÓ ELADÓ Boulevard Regina Mária (Andrássy-tér) 14. I. jobbra az udvarban. 4047

ANTI-K porcellán, butor, szégyeget, festményeket magas áron vesz Salon Artistique, Boulevard Regina Mária (Andrássy-tér) 21. I. 10351

BARTA-MADARASZ-féle magyar olvasókönyv a katolikus gymnasium első osztálya számára használt vagy új állapotban megvételre kerestetik. Str. Consistorialui (Batthyány-utca) 23. I. emelet jobbra. 506

VILAGOS, háromoldalas szalottukor eladó. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9926

Ingatlan.

NEGYVEN-ÖTVEN HOLD szántó az aradi határban — gazdasági épületekkel és istállóval — bérbe adó. Bettelheim ügyvérség Piata Imperatul Traian (Atilla-tér) 2. I. vagy Fehér Kereszt-kávéház. 4005

Elfoglák Fehér Imre ezredes gyilkosát

Az aradi harminchármasok egyik legnépszerűbb parancsnoka volt a háborúban Fehér Imre ezredes, akit humanus gondolkodásáért s azért, mert sürri szabadsággal lehetővé tette, hogy a haroterről hazamehessenek a katonák családjuk meglátogatására, rájongva szeretett egy a tisztikar, mint a legénység. Ezért keltett általános megdöbbenést Aradon, mikor a magyar szovjeturalom idején híre jött, hogy Fehér Imre alezredest meggyilkolták a Cserny csapatok hóhérai. Hosszu idő után — mint a hécsi „Abend” jelenl — elfoglák Fehér Imre gyilkosát Pelsőczy József 30 éves rovoftmultu Lenin-fiu személvében. A detektívek tudták, hogy Pelsőczyt Fehér ezredes meggyilkolásán kívül még más nagy bűnök is terheli. Vallatni kezdtek és csakhamar összeállították bűnlajstromát. Pelsőczy 1915-ben szabadult ki a lipótvári fogházból, ahol betöréses lopás miatt töltötte ki büntetését. Nem engedték szabadon, hanem átadták a budapesti 32. gyalogezrednek, ahol kiképezték és kiküldték az orosz frontra, ahonnan négyszer megszökött. Háromszor visszavitték a frontra, negyedszer mikor betörést is követett el. 1917-ben hat évi fogházra ítélte a hadbíróság és a Margit-köruti fogházba került. Itt érte a Károlyi forradalom,

kiszabadult, beállt a tengerész-különítménybe, de kedvenc foglalkozását, a betörést ezután sem hanyagolta el. Rajtacsípték és ismét letartóztatták. A gyűjtőfogházban László Jenő és Vágó Béla összeismerkedtek vele és Pelsőczyt a tíz legsúlyosabb gonosztevővel együtt kiválasztották a Cserny-különítmény számára. Pelsőczy az Országházba került, ahol elszánt és megbízható terrorista volt. Így ő kapta azt az utasítást, hogy Fehér Imre ezredest lölje agyon. A parancsot másképpen hajította végre. Mulatságosabbnak tartotta, ha az ezredest agyonverik. Össze is verte Fehér ezredest, úgy, hogy az sérülésébe belehalt. Ferry al-ábornagy és Menkőna alezredes kivégzéséhez is kirendelték, de ő előzőleg megivott egy liter rumot és ettől annyira elaludt, hogy elkésett.

A diktatura bukása után Pelsőczy átszökött a demarkációs vonalon, de ott munkaalkalmat nem talált és amint a detektíveknek mondta, amilyen utatkozott, hogy inkább visszajött Budapestre és ott templombetöréseket követett el. A Bakács-téri templombetörést is beismerte. Valószínű, hogy Pelsőczyt még sok olyan bűn terheli, amiket nem mondott el. A detektívek folytatják a nyomozást.

Tiltakozás a rubel beváltási kulcsa ellen.

BUCURESTI. A besszarábiai notabilitások táviratot intéztek Ferdinand királyhoz, amelyben tiltakoznak a rubelek alacsony beváltási kulcsa ellen.

BUCURESTI. Az összes korona beváltásából származó kérdések szabályozására kiküldött bizottság október 15-én összeül és végleges döntést hoz a még függőben levő igen sok pénzügyi kérdésben.

A Tisza is nemzetközi lesz.

BÉCS. A békekonferencia által kiküldött Duna-bizottság a Duna internacionalizálásának munkálatai befejezése után a Tisza folyam hálózat nemzetközivé tételének munkájához lát. Erről a kérdéstről Millet kapitány, a Duna-bizottság titkára a következő nyilatkozatot tette:

— A Tisza internacionalizálása egyáltalán nem lehet kérdés tárgya. Kifejezetten benne foglaltatik a trianoni békeszerződés 275-ik paragrafusában, amely szerint nemcsak a Duna, hanem annak egész folyamhálózata nemzetközivé válik. Ez annyit jelent, hogy a

Tiszán járathat minden állam hajókat saját lobogója alatt, tehát nemcsak a parti államok; Csehszlovákia, Románia és Jugoszlávia. A tranzit forgalom vámen-tességet élvez. Vagyis ha mondjuk Románia árut küld le a Tiszán keresztül, így ezt Magyarország nem vámolhatja meg. A kiviteli és behozatali várn természetesen kölcsönös megegyezés tárgya.

A szerkesztésért ideiglenesen:

KAROLY JÓZSEF

(felel.)

Censurát: ALEX. FRUGINA.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Értesítés.

Matache Sándor ur vállalatunk kötelékéből a mai napon kilépett és semminemű közösségben velünk továbbra nem áll. Minden intézkedés, melyet nevezett ur nevünkben vagy ránk történő hivatkozással ezután tenne, érvénytelen.

Arad, 1920. szeptember 29.

Francia—Román szállítási vállalat igazgatósága Arad.

4045

FIGYELEM! Iskolai gyermekruhák, őszi és téli felöltők nagy választékban! Nagyobb intézetekhez ömleges rendelésnél mint a kollektívval kintazunk! Állandóan nagy választék készletben és fu előnyökben, őszi felöltőkben és téli kabátokban! Pontos munka! Külön mérték utáni osztály! Szíves megkeresést kérünk: 2439

Fratil Komlós és Muzsáv

Strada Metianu (Forray-utca) 2. sz.

HÁZ három szobával, konyhával Ujmi-kelakán eladó. Bővebbet Strada Bucur (Eötvös-utca) 1. házmaster. 4038

ELADÓ Miklós-utca 37 számú ház. Ertekezni ugyanott. 9921

HASZNALT OLIM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban.

Oktatás.

NEMET ÓRÁKAT adok, iskolásgyermekeket tanítok. Cím a kiadóban. 4030

A temesvári sörgyár

tíz fokos

Casino és Corvin sörrel

megérkeztek.

Csillag kékítő

az elismert legjobb. Nagybani előírás: 9921

Irit z festéküzlet

Lázár Vilmos-utca.

Szerelési anyagok

és villany épít legolcsóbban

Varga és Rosenfeld

villanyszerelőknél Arad, Balv. Reg. Mária 2. Központi szállóval szemben. 4043

Regatul Romania Tribunalul Arad. 696—1920—2.

HIRDETMEY.

Az aradi kir. törvényszék közhirre teszi, hogy az állítólag elvesztett következő okirat: Az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár zálogosztálya által egy arany karkötő óra, egy arany nyakék és két darab briliáns gyűrű elzálogosításáról kiállított 36191. számú zálogoszon, melynek kiállítás napja 1919. évi november hó 11. lejárata 1920. február hó 11. megsemmisítése iránt az ellátást Molnár József aradi Vilmos Császár-tér 3. alatti lakos kérelmére folytatathat. Ennélfogva felhívja az említett okirat birtokosát, hogy a jelen hirdetménynek a Gazetta Oficialeban történt aarmadszori beiktatást követő naptól számított 45 nap alatt az okiratot a bíróságnál mutassa be, mert ellenkező esetben a bíróság azt a jelzett határidő beteltele után a folyamodó újabb kérelmére semmisnek fogja nyilvánítani. Arad, 1920. évi február hó 27. napján.

Dr. SCHUL, A. K.

A kiadmány hitelűl: GARTNER, official sup.

Eladó

gazdasági felszerelés, u. m.: vetőgépek, kettős és hármas ekék, rétbőrona, szekerek, morzsolók, rosták, hidmérlegek, kovács szerszám stb. 4037

Bővebbet: Luther M.-u. 1. 8. ajtó.

Hirschtold és Társa

Str. Moise Nicodan Arad, Polón-utca 1. sz. (Bing-ház).

Ajánlja dusan felszerelt rakárát rövid, két- és szövítt-árakban, valamint elsőrendű szövőcserna és szövőgyapot (aradi textil gyár) gyártmányát. 4034